

Procedury postępowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów w Zespole Szkół Samorządowych w Średniej Wsi

Podstawy prawne

- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 i 1378 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33 poz. 178)
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9 poz. 59 ze zm.)
- ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 ze zm.)
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179 poz. 1485 ze zm.)
- zarządzenie nr 18 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 maja 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP z 2014 r., poz. 41)
- BEZPIECZNA SZKOŁA Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w szkole – sierpień 2017 r. Dokument został opracowany w ramach prac Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej jako zbiór rekomendacji i wytycznych dla dyrektorów szkół i organów prowadzących szkoły, do realizacji począwszy od września 2017 r.

Procedury reagowania omówione w dokumencie:

Zagrożenia zewnętrzne:

1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu.
2. Postępowanie na wypadek wtargnięcia do szkoły terrorystów.
3. Postępowanie na wypadek podłożenia ładunku wybuchowego.
4. Postępowanie na wypadek podłożenia podejrzanego pakunku.
5. Postępowanie na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

Zagrożenia wewnętrzne:

1. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu uczniów.
2. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego.
3. Kradzieże na terenie szkoły.
4. Posiadanie przez uczniów narzędzi, przedmiotów i substancji niebezpiecznych oraz substancji uzależniających.
5. Wypadek podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych.
6. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia, zasłabnięcie (z uwzględnieniem przypadku nieobecności pielęgniarki szkolnej).
7. Używanie przez uczniów substancji odurzających i uzależniających (nikotyna, alkohol, narkotyki, leki psychotropowe, tzw. dopalacze itp.).
8. Ucieczka ucznia ze szkoły w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych.
9. Wagary, powtarzające się, nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach.
10. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki szkolnej na terenie miejscowości i poza miejscem zamieszkania.
11. Nieodebrane dziecko ze świetlicy szkolnej przez rodziców/ opiekunów i samowolne oddalenie się dziecka ze świetlicy.
12. Brak kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi dziecka.
13. Zachowanie uniemożliwiające prowadzenie lekcji (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników i nauczycieli, głośne rozmowy, chodzenie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela itp.).
14. Zachowania agresywne wobec uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz osób przebywających w szkole.
15. Korzystanie z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych podczas zajęć szkolnych.
16. Pomoc ofiarom przemocy fizycznej i psychicznej.

Zagrożenie bezpieczeństwa cyfrowego:

1. Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych.
2. Cyberprzemoc.
3. Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.
4. Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z internetu.
5. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią.
6. Łamanie praw autorskich.
7. Zagrożenie bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online.

I. PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE

ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu

1. W celu jak najszybszego powiadomienia o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych stosuje się sygnał alarmu lokalnego, którym w szkole są 3 długie dzwonki następujące bezpośrednio po sobie.
2. O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu informacji od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu.
3. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.
4. Procedura wezwania odpowiednich służb drogą telefoniczną powinna odbywać się zgodnie z poniższym schematem:
  - a) wybranie numeru odpowiedniej służby:
    - Policja 997
    - Straż Pożarna 998
    - Pogotowie Ratunkowe 999
    - Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112
    - Pogotowie Energetyczne 991
    - Pogotowie Gazowe 992
    - Pogotowie Ciepłownicze 993
    - Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
    - Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
    - Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226;
  - b) po zgłoszeniu się dyżurnego operatora służby podanie następujących informacji:
    - rodzaj stwierdzonego zagrożenia,
    - nazwę i adres szkoły,
    - imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję,
    - telefon kontaktowy,
    - zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie;
  - c) potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.
5. Po ogłoszeniu alarmu bezwzględnie podporządkowujemy się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, z którym w tym momencie mają zajęcia, a jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie skupiają się wokół najbliższej stojącego nauczyciela.
6. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.

7. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne.
8. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki, którym w szkole jest boisko szkolne.
9. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustaleniu osób nieobecnych.
10. Uczniowie z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole powinni pamiętać i przestrzegać następujących zasad:
  - słuchać i wykonywać dokładnie polecenia nauczyciela,
  - być opanowanym, nie ulegać panice,
  - po przerwaniu zajęć udać się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela,
  - pomagać osobom słabszym,
  - bezwzględnie podporządkowywać się osobom funkcyjnym,
  - nie lekceważyć zagrożenia, nawet wówczas, gdy zagrożenie nie jest bezpośrednie.
11. W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek dziecka i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).
12. Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:
  - wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego – ratownicy sadzają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie,
  - chwyt strażacki – ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, kładzie go sobie na barkach,
  - chwyt kończynowy – jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana,
  - chwyt na barana – ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obydwiema rękami za uda,
  - chwyt kołyskowy – klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci,
  - wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału – koc owija się wokół rąk i głowy ratowanego w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w zadymieniu, gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

2. Postępowanie na wypadek wtargnięcia do szkoły terrorystów

1. Dyrektor lub przeszkolony pracownik po otrzymaniu informacji o zagrożeniu ogłasza alarm (2 długie dzwonki) i powiadamia policję.
2. Ewakuacja następuje tylko w przypadku bezpośredniej bliskości wyjścia, z dala od źródła zagrożenia, po wyraźnym poleceniu dyrektora dotyczącym ewakuacji.
3. Ewakuowani nauczyciele wraz z uczniami po opuszczeniu budynku udają się do najbliższego bezpiecznego miejsca.
4. Jeżeli ewakuacja jest niemożliwa, nauczyciel zamyka drzwi klasy od środka, barykaduje je, zamyka także wszystkie okna, aby uniemożliwić wtargnięcie napastnika lub wrzucenie czegoś. Gasi światło.

5. Nauczyciel nakazuje dzieciom ukrycie się pod ławkami z dala od drzwi, wyłączenie wszystkich telefonów. Swoją wycisza, a o zaistniałej sytuacji powiadamia policję, wysyłając informację tekstową – SMS.
6. Nauczyciel spokojnym głosem wycisza i uspokaja uczniów, pilnuje, by w sali była bezwzględna cisza. Zwraca szczególną uwagę na uczniów ze specjalnymi potrzebami, a także tych, którzy specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
7. Jeżeli padną strzały, nie należy krzyczeć. Nie należy nikomu otwierać drzwi. Służby ratownicze zrobią to same.
8. Jeżeli terroryści sforsują drzwi, należy wykonywać ich polecenia, a w przypadku braku możliwości wykonania jakiegoś polecenia poinformować o tym napastnika. Nie należy patrzeć terrorystom w oczy, nie odwracać się do nich plecami, nie zwracać na siebie uwagi, nie lekceważyć napastnika, nie oszukiwać go.
9. Nauczyciel, jeżeli chce zwrócić się do uczniów, pyta o zgodę napastników. Zwracając się do uczniów, mówi spokojnym tonem, używając imion uczniów.
10. Zapamiętujemy jak najwięcej szczegółów dotyczących napastników.
11. Jeżeli twoje zdrowie lub życie jest zagrożone w bezpośrednim kontakcie z napastnikiem, podejmij walkę lub błagaj o litość.
12. W chwili podjęcia działań przez antyterrorystów wykonujemy ich polecenia. Nie uciekamy z miejsca zdarzenia, nie wykonujemy gwałtownych ruchów, nie próbujemy pomagać służbom ratowniczym. Odpowiadamy na pytania funkcjonariuszy.
13. Nauczyciel powinien być przygotowany na surowe traktowanie przez policję, dopóki nie zostanie potwierdzona jego tożsamość.
14. Po wydaniu polecenia wyjścia, opuszczamy jak najszybciej pomieszczenie, oddalając się we wskazanym kierunku. Nie zatrzymujemy się, by zabrać rzeczy osobiste.
15. Po bezpiecznym opuszczeniu budynku nauczyciel sprawdza obecność uczniów, o braku któregośkolwiek informuje policję. Nie pozwala żadnemu dziecku wrócić samemu do domu.

3. Postępowanie na wypadek podłożenia ładunku wybuchowego

1. Prowadząc rozmowę telefoniczną z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, zapamiętujemy ważne spostrzeżenia i szczegóły rozmowy. Jeżeli mamy taką możliwość, zapisujemy je lub nagrywamy rozmowę.
2. Jeżeli informacja o podłożeniu ładunku wybuchowego jest wiadomością pisemną, zabezpieczamy ją, aby nikt jej nie dotykał i przekazujemy policji.
3. O zaistniałej sytuacji powiadamiamy dyrektora szkoły.
4. Dyrektor lub upoważniona przez niego osoba powiadamia odpowiednie służby, dzwoniąc pod numer alarmowy.
5. Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z planem ewakuacyjnym. Zabezpiecza ważne dokumenty i pieniądze.
6. Dyrektor zleca konserwatorowi wyłączenie dopływu gazu i prądu.
7. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykamy go, ani go nie otwieramy. Nie używamy w jego pobliżu telefonu komórkowego.
8. Bezwzględnie stosujemy się do poleceń służb przybyłych na miejsce zdarzenia.
9. Nauczyciele przeliczają uczniów w miejscu ewakuacji. Dyrektor przekazuje informacje o stanie liczebnym uczniów osobie odpowiedzialnej za kierowanie działaniami kryzysowymi.

4. Postępowanie na wypadek podłożenia podejrzanego pakunku

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły zabezpiecza tymczasowo dostęp uczniów do miejsca, w którym znaleziono podejrzaną paczkę.
2. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykamy go, ani go nie otwieramy. Nie używamy w jego pobliżu telefonu komórkowego.
3. W przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji okrywamy paczkę, jeżeli czas na to pozwala.
4. Nauczyciel lub upoważniony pracownik szkoły zawiadamia dyrektora szkoły.
5. Dyrektor szkoły oddelegowuje pracownika szkoły do zabezpieczenia miejsca zdarzenia do czasu przybycia odpowiednich służb.
6. Dyrektor szkoły lub upoważniony pracownik szkoły zawiadamia odpowiednie służby: policję, straż pożarną i wydaje decyzję o ewentualnej ewakuacji uczniów z budynku szkoły.
7. Bezwzględnie stosujemy się do poleceń służb przybyłych na miejsce zdarzenia.
8. Nauczyciele przeliczają uczniów w miejscu ewakuacji. Dyrektor przekazuje informacje o stanie liczebnym uczniów osobie odpowiedzialnej za kierowanie działaniami kryzysowymi.

5. Postępowanie na wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

W sytuacji, gdy szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (telefon o zamiarze ataku, gdy nie nastąpiło skażenie szkoły)

1. Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
2. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
3. W szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
4. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki – maski pyłowe, gazę, wate, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry.
5. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń, częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą zabezpiecza przed nadmiernym pochłanianiem substancji.
6. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
7. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
8. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się.

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
2. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
3. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/ stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
4. Powiadomić o zagrożeniu dyrektora szkoły.
5. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
6. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby – policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
7. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
8. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb – policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń.
9. W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
10. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
11. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki – maski pyłowe, gazę, wate, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry.
12. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń.
13. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
14. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

**Sytuacja, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną,
a zagrożenie zostało wykryte późno (gdy pojawiły się objawy reakcji
na substancję lub/i ogniska zachorowań).**

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
2. Powiadomić o zagrożeniu dyrektora szkoły.
3. Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.
4. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
5. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/ stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
6. Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły.
7. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby – policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.

8. W szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia, przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
9. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE

1. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu uczniów

Zwierzę bez opieki właściciela na terenie szkoły

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia izoluje dzieci od zwierzęcia (dzieci nie wychodzą z klasy, a gdy są na boisku, na polecenie nauczycieli dyżurujących wracają do budynku szkoły).
2. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia zawiadamia konserwatora lub innego pracownika obsługi.
3. Konserwator lub pracownik obsługi informują dyrekcję szkoły i podejmują działania zmierzające do odizolowania zwierzęcia.
4. Konserwator wzywa policję, ewentualnie służby weterynaryjne.

Osoby trzecie bezzasadnie przebywające na terenie szkoły lub osoby zachowujące się niewłaściwie na terenie szkoły

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził bezzasadny fakt przebywania osoby trzeciej w szkole, prosi o opuszczenie jej terenu, a w przypadku odmowy zawiadamia pracowników obsługi lub dyrektora szkoły.
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził niewłaściwe zachowanie osoby trzeciej przebywającej w szkole, stosuje słowne upomnienie, a w przypadku braku reakcji prosi o opuszczenie jej terenu i zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
3. W przypadku braku reakcji dyrektor szkoły zawiadamia policję.

2. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę lub pedagoga.
2. W przypadku braku ustalenia sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje wychowawcę lub pedagoga.
3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności pedagog, przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania i sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga.
4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych sprawcy i przekazuje sprawę konserwatorowi, który ustala sposób i termin naprawienia szkody.
5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.

3. Kradzieże na terenie szkoły

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub wychowawca, po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
2. Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszukania domniemanego sprawcy.
3. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy, a w przypadku jego nieobecności pedagogowi.
4. Wychowawca lub pedagog, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia.
5. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia oraz jego rodzicami/ opiekunami prawnymi. *Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia, sposób ukarania sprawcy.*
6. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi, przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.
7. W uzasadnionym przypadku pedagog i wychowawca, w porozumieniu z dyrektorem szkoły, podejmują decyzję o zawiadomieniu policji. O tym fakcie informują rodziców/ prawnych opiekunów poszkodowanego i sprawcy.

Postanowienia dodatkowe

- Szkoła nie odpowiada za przedmioty wartościowe, nie związane z procesem dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczym (np. telefony komórkowe, biżuterię, odtwarzacze MP3 i MP4, gry elektroniczne, zabawki itp.).
- Na lekcji wychowania fizycznego rzeczy pozostawione są w szatni i zamykane na klucz, a uczniowie nie mają prawa podczas lekcji wchodzić do szatni.

4. Posiadanie przez uczniów narzędzi, przedmiotów i substancji niebezpiecznych oraz substancji uzależniających

Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje:

Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije, lasery, gaz, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe oraz inne niebezpieczne przedmioty, substancje chemiczne łatwopalne, wybuchowe i żrące, narkotyki, alkohol, nikotynę, leki psychotropowe, tzw. „dopalacze”.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który jest świadkiem posiadania przez ucznia niedozwolonego narzędzia lub substancji, nakłania go do oddania niebezpiecznego przedmiotu i podejmuje działanie zmierzające do jego zabezpieczenia (zachowując środki ostrożności deponuje w sekretariacie, gabinecie pedagoga lub zabezpiecza pomieszczenie, w którym znajduje się przedmiot przed dostępem innych uczniów).
2. Jeżeli uczeń nie chce oddać przedmiotu lub substancji, nauczyciel interweniujący natychmiast powiadamia wychowawcę, pedagoga, a w uzasadnionych sytuacjach dyrektora szkoły.

3. Wychowawca bądź pedagog odbiera niebezpieczny przedmiot, przeprowadza rozmowę z uczniem, wyjaśniając przyczyny przyniesienia tego przedmiotu, pouczając o groźącym niebezpieczeństwie oraz informując o sposobie ukarania.
4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, wzywa ich do szkoły i jeżeli jest to prawnie możliwe, oddaje przedmiot oraz sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga szkoły.
5. W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest to narkotyk, substancja lub przedmiot zagrażający zdrowiu i życiu, dyrektor szkoły, pedagog lub interweniujący nauczyciel wzywa policję.

5. Wypadek podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych

Wypadek ucznia – nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawiania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza terenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli, „zielona szkoła” itp.).

1. Nauczyciel będący świadkiem wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela pierwszej pomocy, wzywa pielęgniarkę szkolną, a w razie zagrożenia zdrowia i życia wzywa pogotowie ratunkowe.
2. Nauczyciel lub pielęgniarka szkolna o wypadku niezwłocznie powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, a w przypadku ciężkiego wypadku również dyrektora szkoły.
3. Nauczyciel informuje o okolicznościach wypadku pielęgniarkę, która sporządza protokół wypadku.
4. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone i wyprowadza pozostałe dzieci z pomieszczenia. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
5. O każdym wypadku ciężkim dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie organ prowadzący i współpracującego ze szkołą pracownika służby bhp.
6. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora, policję i kuratora oświaty.
7. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
8. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/ kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

6. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia, zasłabnięcie

Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia – gorączka, dolegliwości żołądkowe, dolegliwości bólowe, duszności, krótkotrwałe omdlenia i zasłabnięcia.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub nauczyciel dyżurujący dokonuje wstępnej oceny sytuacji, zapewnia uczniowi opiekę i udziela pierwszej pomocy, a w razie potrzeby informuje sekretariat szkoły poprzez wyznaczonego ucznia o konieczności wezwania pielęgniarki szkolnej.

2. Pielęgniarka określa stan zdrowia ucznia i w razie konieczności informuje rodziców dziecka oraz ustala dalszą opiekę nad dzieckiem.
3. W przypadku nieobecności pielęgniarki nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji sekretariat szkoły poprzez wyznaczonego ucznia. Osoba odbierająca informację powiadamia rodziców/ prawnych opiekunów i ustala sposób odebrania dziecka ze szkoły.
4. Do momentu odebrania przez rodziców/ opiekunów prawnych lub przyjazdu pogotowia uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły.
5. W przypadku, gdy istnieje obawa, że zagrożone jest zdrowie i życie dziecka, nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, zawiadamia dyrektora szkoły, rodziców/ opiekunów prawnych ucznia.

7. Używanie przez uczniów substancji odurzających i uzależniających (nikotyna, alkohol, narkotyki, leki psychotropowe, tzw. dopalacze itp.)

Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od innych dzieci.
2. Nauczyciel informuje o zdarzeniu pedagoga, wychowawcę lub dyrektora szkoły.
3. Pedagog, wychowawca lub dyrektor informuje rodziców/ opiekunów prawnych ucznia i wzywa do szkoły. W przypadku odmowy przyjazdu rodziców lub niemożności skontaktowania się z rodzicami/ prawnymi opiekunami, zawiadamia policję.
4. W przypadku istnienia podejrzenia o zagrożeniu zdrowia i życia ucznia pedagog lub dyrektor szkoły wzywa karetkę pogotowia i policję.
5. Pedagog odnotowuje zdarzenie w dokumentacji pedagoga szkoły.
6. Wychowawca i pedagog przeprowadzają rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi. *Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, konsekwencjach zażywania środków odurzających, formie ukarania ucznia.*
7. W uzasadnionym przypadku pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły powiadamia policję.

Postępowanie w sytuacji posiadania bądź stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia

1. Nauczyciel nakazuje uczniowi zwrot tytoniu i informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy.
2. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu rodziców/ prawnych opiekunów ucznia oraz odnotowuje fakt w dokumentacji pedagoga szkoły.
3. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem przeprowadza rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi. *Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, konsekwencjach palenia tytoniu, formie ukarania ucznia.*

8. Ucieczka ucznia ze szkoły w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych

1. Nauczyciel, który stwierdził fakt ucieczki ucznia, odnotowuje nieobecność w dzienniku lekcyjnym i powiadamia telefonicznie rodziców/ opiekunów prawnych ucznia. O zaistniałym fakcie informuje wychowawcę klasy.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi i odnotowuje ten fakt w dokumentacji pedagoga szkolnego. *Rozmowa ma na celu*

ustalenie przyczyn ucieczki z lekcji oraz przekazanie informacji o konsekwencjach takiego postępowania i formie ukarania ucznia.

3. W przypadku utrudnionego kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia wychowawca wzywa ich do szkoły listem poleconym, którego kserokopię zachowuje.
4. Jeżeli problem powtarza się, wychowawca informuje pedagoga szkolnego, który przeprowadza ponowną rozmowę z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.
5. W przypadku braku poprawy zachowania lub braku zainteresowania ze strony rodziców/ opiekunów prawnych pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje inne, przewidziane prawem czynności.
6. Powtarzające się ucieczki pedagog zgłasza do sądu rodzinnego.

9. Wagary, powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach

Zgodnie ze Statutem Szkoły Podstawowej, rozdz. VIII, § 49, ust. 1, pkt 2 dotyczącym zasad usprawiedliwiania nieobecności na lekcjach: uczeń ma obowiązek przedstawić wychowawcy lub innemu nauczycielowi usprawiedliwienie za czas nieobecności na zajęciach po powrocie do szkoły w formie pisemnej w terminie do dwóch tygodni. Jeśli ten warunek nie zostanie spełniony, uczeń ma godziny nieusprawiedliwione, co wpływa na ujemne punkty zachowania. **Wszystkie godziny nieusprawiedliwione w terminie – uważane są za wagary.**

1. Wychowawca w przypadku opuszczania przez ucznia pojedynczych lekcji lub całych dni bez usprawiedliwienia każdorazowo informuje rodzica/ prawnego opiekuna o absencji i ustala przyczynę nieobecności.
2. W przypadku utrudnionego kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia wychowawca wzywa ich do szkoły listem poleconym, którego kserokopię zachowuje.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowy z uczniem i jego rodzicami/ opiekunami prawnymi i odnotowuje ten fakt w dokumentacji pedagoga szkolnego. *Rozmowa ma na celu przekazanie informacji o konsekwencjach opuszczania zajęć lekcyjnych, formie ukarania ucznia oraz zobowiązanie rodziców/ opiekunów prawnych do większej kontroli nad dzieckiem.*
4. Jeżeli został przez sąd przydzielony kurator społeczny, wychowawca powiadamia o powyższej absencji ucznia również kuratora, a fakt odbycia rozmowy odnotowuje w dokumentacji pedagoga szkoły.
5. Jeżeli sytuacja powtarza się, wychowawca informuje dyrektora szkoły, który wzywa rodzica do spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego, wysyłając pisemne wezwanie listem poleconym za potwierdzeniem odbioru.
6. Jeżeli podjęte działania nie przynoszą pozytywnego skutku, dyrektor szkoły kieruje sprawę na drogę postępowania egzekucyjnego.

10. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki szkolnej na terenie miejscowości i poza miejscem zamieszkania

1. Opiekun grupy/ kierownik wycieczki ustala okoliczności oddalenia i podejmuje natychmiastowe poszukiwania zaginionego ucznia:
  - a) poza miejscem zamieszkania poszukiwanie podejmuje kierownik wycieczki, a grupa z opiekunami pozostaje w ustalonym miejscu,

- b) w miejscu zamieszkania opiekun grupy telefonicznie informuje dyrekcję szkoły, która deleguje osobę do doprowadzenia grupy do szkoły, a opiekun podejmuje poszukiwania.
- Po odnalezieniu ucznia opiekun grupy/ kierownik wycieczki:
    - wyjaśnia przyczyny, które doprowadziły do takiej sytuacji,
    - uświadamia odnalezionej osobie konsekwencje jej zachowania,
    - jeśli oddalenie było nieświadome, przypomina regulamin wycieczki i udziela uczniowi upomnienia,
    - jeśli oddalenie było świadome – przypomina regulamin wycieczki i informuje ucznia o sposobie ukarania,
    - informuje rodziców/ opiekunów prawnych.
  - Jeśli poszukiwania ucznia są bezskuteczne, opiekun/ kierownik grupy informuje policję, dyrektora szkoły i rodziców/ opiekunów prawnych.
  - Jeśli oddalenie od grupy będzie się powtarzało, uczestnictwo ucznia w następnej imprezie turystycznej zostaje zawieszane.

11. Nieodebrane dziecko ze świetlicy szkolnej przez rodziców/ opiekunów i samowolne oddalenie się dziecka ze świetlicy

Uczeń nieodebrany ze świetlicy

- Nauczyciel świetlicy kontaktuje się telefonicznie z rodzicami/ opiekunami prawnymi dziecka, ustala przyczyny zdarzenia i zapewnia dziecku opiekę do czasu ich przybycia.
- Nauczyciel świetlicy przypomina rodzicom/ opiekunom prawnym, że są zobowiązani do punktualnego odbioru dziecka ze świetlicy.
- W przypadku braku kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi nauczyciel doprowadza dziecko do miejsca jego zamieszkania.
- W przypadku niezastania w domu rodziców/ prawnych opiekunów lub innej osoby dorosłej powiadamia policję, zapewniając dziecku opiekę do czasu jej przyjazdu.
- Jeżeli sytuacja powtarza się, nauczyciel świetlicy informuje pedagoga i dyrektora szkoły, którzy rozpoznają sytuację i podejmują dalsze przewidziane prawem działania.

Samowolne oddalenie się dziecka ze świetlicy

- Nauczyciel świetlicy ustala okoliczności oddalenia i podejmuje natychmiastowe poszukiwania zaginionego ucznia, odnotowuje w dokumentacji jego nieobecność. W przypadku, jeśli pełni opiekę jednoosobowo, powiadamia o fakcie dyrekcję szkoły.
- Po odnalezieniu ucznia nauczyciel udziela mu upomnienia i informuje o konsekwencjach złamania zasad regulaminu oraz informuje o zaistniałym fakcie rodziców/ opiekunów prawnych oraz wychowawcę klasy.
- W przypadku nieodnalezienia dziecka nauczyciel świetlicy informuje o fakcie dyrektora szkoły, rodziców/ opiekunów prawnych.
- Jeśli dalsze poszukiwania podjęte przez szkołę i rodziców nie przynoszą oczekiwanego rezultatu, dyrektor szkoły powiadamia policję.
- Jeżeli zachowanie powtarza się, nauczyciel świetlicy informuje pedagoga i wychowawcę klasy, którzy w porozumieniu z rodzicami podejmują działania zapobiegawcze.

12. Brak kontaktu z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia

1. W przypadku, gdy rodzic/ opiekun prawny nie kontaktuje się z wychowawcą w czasie wyznaczonym, wychowawca prosi rodzica/ opiekuna prawnego o przybycie do szkoły, wykorzystując różne formy nawiązywania kontaktu z rodzicem: wpis do zeszytu wychowawczego, kontakt telefoniczny, wizyta w domu. Podjęte działania dokumentuje w dzienniku lekcyjnym.
2. W przypadku braku reakcji ze strony rodzica/ opiekuna prawnego wychowawca wysyła list polecony za potwierdzeniem odbioru.
3. W przypadku, gdy rodzic/ opiekun prawny nadal nie reaguje na wezwanie, wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem szkoły podejmuje dalsze przewidziane prawem działania.

13. Zachowanie uniemożliwiające prowadzenie lekcji (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników i nauczycieli, głośnie rozmowy, chodzenie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela itp.)

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia upomina słownie ucznia, przeprowadza z nim rozmowę, a w przypadku braku reakcji, informuje o zachowaniu rodziców/ opiekunów ucznia osobiście lub wpisując odpowiednią notatkę do zeszytu korespondencji lub zeszytu przedmiotowego. Na kolejnej lekcji kontroluje fakt zapoznania się rodzica z notatką.
2. W sytuacji wymagającej natychmiastowej interwencji innych osób nauczyciel powiadamia pedagoga lub dyrektora szkoły poprzez skierowanie do sekretariatu ucznia z klasy.
3. Nauczyciel prowadzący zajęcia informuje o zdarzeniu wychowawcę i sporządza odpowiednią notatkę w dzienniku lekcyjnym.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem oraz jego rodzicami/ opiekunami prawnymi i wymierza kary zgodnie z WSO.
5. W przypadku braku poprawy zachowania wychowawca w porozumieniu i w obecności nauczyciela prowadzącego i pedagoga przeprowadza rozmowę z uczniem oraz jego rodzicami/ opiekunami prawnymi. W przypadkach trudnych konsultuje się z zespołem wychowawczym w celu podjęcia działań zmierzających do zdyscyplinowania ucznia.

14. Zachowania agresywne wobec uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły oraz osób przebywających w szkole

Zachowania agresywne uczniów i innych osób nieletnich w stosunku do rówieśników

1. Nauczyciel szkoły przerywa zachowanie agresywne, którego jest świadkiem i jeżeli jest taka możliwość, przeprowadza wstępną rozmowę z uczniem i ustala okoliczności zdarzenia.
2. Nauczyciel informuje wychowawcę o zdarzeniu i wstępnych ustaleniach, a w uzasadnionych przypadkach pedagoga.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, sporządza notatkę w dzienniku lekcyjnym i wymierza karę stosowną do zaistniałej sytuacji, zgodną z WSO.
4. Wychowawca informuje poprzez wpis do zeszytu informacyjnego rodziców/ opiekunów prawnych ucznia o zdarzeniu i formie wymierzonej kary.

5. Jeżeli zachowania agresywne powtarzają się, wychowawca informuje pedagoga szkolnego, który podejmuje inne działania:
  - przeprowadza rozmowę interwencyjną w obecności rodziców i policjanta ds. nieletnich,
  - wnioskuje o zwołanie zespołu wychowawczego, który ustali dalszą strategię działań. Pedagog sporządza z podjętych działań notatki umieszczone w dokumentacji pedagoga.
6. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.)

1. Nauczyciel niezwłocznie informuje o zdarzeniu pedagoga oraz dyrektora szkoły i jeśli jest to możliwe, zatrzymuje i przekazuje sprawcę. Dyrektor szkoły wzywa policję.
2. Nauczyciel zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje policji.
3. Pedagog w porozumieniu z nauczycielem lub wychowawcą ustala wstępnie okoliczności czynu, świadków zdarzenia i przekazuje te informacje policji.
4. Pedagog powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych ucznia – sprawcy i sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga.
5. Pedagog jest obecny podczas wykonywania czynności przez policję przewidzianych prawem.
6. W sytuacjach wyjątkowych (zagrożenie życia, nieobecność dyrektora i pedagoga w godzinach zajęć popołudniowych w szkole, zajęć poza szkołą) nauczyciel bezzwłocznie powiadamia o przestępstwie (zdarzeniu) policję.

Postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy lub zapewnia jej udzielenie, wzywa pielęgniarkę, a w razie konieczności karetkę pogotowia.
2. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga oraz rodziców/ opiekunów prawnych ucznia.
3. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły powiadamia policję i ustala okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. Uzyskane informacje przekazuje policji i rodzicom/ prawnym opiekunom. Z podjętych działań sporządza notatkę umieszczoną w dokumentacji pedagoga.

Postępowanie w przypadku agresji ucznia wobec nauczyciela, pracownika szkoły, innych osób dorosłych przebywających w szkole

1. Nauczyciel/ pracownik szkoły/ inna osoba informuje o zdarzeniu pedagoga lub dyrektora szkoły.
2. Pedagog ustala przebieg zajścia i świadków zdarzenia. Sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga.
3. Pedagog wzywa do szkoły rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, informuje o zdarzeniu i dalszym postępowaniu wobec ucznia.

4. W uzasadnionych przypadkach pedagog szkoły wnioskuję o zwołanie zespołu wychowawczego, który ustali dalszą strategię działań.
5. Zawiadomienie policji odbywa się na wniosek poszkodowanego.
6. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, nieobecności dyrektora, w godzinach zajęć popołudniowych w szkole) nauczyciel/ pracownik szkoły zawiadamia niezwłocznie o zdarzeniu policję.

Postępowanie w przypadku agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia

1. Po uzyskaniu informacji o zdarzeniu od ucznia/ rodzica/ pracownika szkoły, dyrektor szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające.
2. Dyrektor szkoły podejmuje przewidziane prawem działania wobec pracownika i informuje o nich rodziców/ prawnych opiekunów ucznia.
3. Dyrektor sporządza z podjętych działań notatkę potwierdzoną podpisem rodzica i umieszczoną w dokumentacji zdarzeń.

Postępowanie w przypadku agresywnego zachowania rodziców i innych osób dorosłych przebywających na terenie szkoły wobec uczniów

1. Nauczyciel/ pracownik szkoły podejmuje próbę przerwania zachowania agresywnego i wstępnego rozpoznania okoliczności zdarzenia.
2. Nauczyciel/ pracownik szkoły powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
3. W przypadku, gdy osoba dorosła nie zaprzestała zachowania agresywnego, dyrektor szkoły zawiadamia policję.
4. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, braku dyrekcji w godzinach zajęć popołudniowych w szkole) nauczyciel/ pracownik szkoły niezwłocznie powiadamia policję.

15. Korzystanie z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych podczas zajęć szkolnych

W szkole obowiązuje zakaz korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych podczas obowiązkowych zajęć lekcyjnych oraz zajęć pozalekcyjnych. Urządzenia te muszą być wyłączone lub wyciszone i schowane. W szczególnych sytuacjach nauczyciel może udzielić zgody na skorzystanie przez ucznia z telefonu komórkowego podczas zajęć (Statut Szkoły Podstawowej, rozdz. VIII, § 49 ust. 1, pkt 4).

1. Wychowawcy informują uczniów na początku roku szkolnego o warunkach korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych podczas pobytu w szkole.
2. Nauczyciel, który stwierdzi, że uczeń korzysta z telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych podczas zajęć, ustnie upomina ucznia i wydaje polecenie wyłączenia i schowania urządzenia.
3. Nauczyciel lub wychowawca informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych ucznia.

16. Pomoc ofiarom przemocy fizycznej i psychicznej

1. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej, informuje o tym fakcie wychowawcę, a ten pedagoga.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem, w zależności od sytuacji, przeprowadza rozmowę z dzieckiem, prosi pielęgniarkę szkolną o pomoc w dokonaniu wywiadu lub podejmuje inne przewidziane prawem czynności zmierzające do rozpoznania sprawy.
3. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami/ opiekunami prawnymi dziecka. Informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec dziecka i niedostatecznej nad nim opieki oraz o konsekwencjach takiego postępowania i wskazuje formy pomocy.
4. Pedagog sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy, którą podpisują również rodzice/ opiekunowie prawni dziecka.
5. Jeżeli podejrzenia potwierdzają się lub istnieje uzasadniona obawa, że dziecko jest ofiarą przemocy, pedagog informuje policję i sąd rodzinny. Sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga. W przypadku rodziny objętej dozorem, o swoich podejrzeniach niezwłocznie informuje kuratora.

II. PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROZEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

1. Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych

Treściami szkodliwymi, niepożądanymi, nielegalnymi są pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię fałszywostką i działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych.

1. Rodzice lub prawni opiekunowie zabezpieczają dowody w formie elektronicznej. W czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły posiadający odpowiednie kompetencje techniczne.
2. Zgromadzone dowody będą odgrywać kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.
3. Należy poinformować wszystkich rodziców lub opiekunów dzieci uczestniczących w zdarzeniu o sytuacji i roli ich dzieci. Uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia dziecka.
4. Działania szkoły powinny koncentrować się przede wszystkim na działaniach wychowawczych.
5. W przypadku naruszenia prawa np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą należy, w porozumieniu z rodzicami dziecka, niezwłocznie powiadomić policję.
6. W przypadku udostępniania treści szkodliwych/ niepożądanych/ nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia przez ucznia należy przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego postępowania i w jej trakcie uzmysłwić mu szkodliwość prowadzonych przez niego działań.
7. Rozmowa z dzieckiem powinna się odbywać w warunkach jego komfortu psychicznego. W jej trakcie należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści.

8. W przypadku kontaktu dziecka z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób, w jaki nastąpił kontakt dziecka z nimi.
9. W przypadku, gdy informacja na temat zdarzenia dotrze do środowiska rówieśniczego ofiary w klasie, czy szkole, należy podjąć działań edukacyjne i wychowawcze.
10. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/ opiekunami prawnymi dziecka.

2. Cyberprzemoc

Przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie internetu oraz telefonów komórkowych: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

1. Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek cyberprzemocy, informuje o zdarzeniu wychowawcę, a ten pedagoga.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem przeprowadza rozmowę z osobą zgłaszającą akt cyberprzemocy, okazując jej wsparcie z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć, ustala okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
3. Jeżeli osobą zgłaszającą jest ofiara cyberprzemocy, rozmowa powinna odbyć się w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność.
4. Jeżeli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, prosimy o opis sytuacji w celu ustalenia okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
5. W trakcie rozmowy ustalamy charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/ powtarzalność).
6. Realizując procedurę, należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływanie uczniów z lekcji, konfrontowanie ofiary i sprawcy, niewspółmierna kara, wytykanie palcami itp.
7. Wychowawca i pedagog przy udziale nauczyciela informatyki zabezpieczają dowody i jeżeli to możliwe, ustalają tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
8. Jeżeli ustalenie sprawcy nie jest możliwe w ocenie szkoły, dyrektor szkoły kontaktuje się z policją.
9. Dyrektor szkoły bezwzględnie powiadamia policję, jeżeli cyberprzemoc dotyczy gróźb karalnych, świadomego publikowania nielegalnych treści, rozpowszechniania nagich zdjęć z udziałem małoletnich.
10. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanego i sprawcy (jeżeli jest znany i nieletni).
11. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej.
12. W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych.
13. Zadbaj o bezpieczeństwo świadków zdarzenia, zwłaszcza jeżeli byli osobami ujawniającymi cyberprzemoc.
14. Wychowawca i pedagog monitorują sytuację ucznia (ofiary), sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

3. Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary, szantaż w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary, dokonanie zakupów i innych transakcji finansowych np. w sklepach internetowych na koszt ofiary lub uzyskania korzyści np. usługi premium SMS.

1. Jeżeli sprawcą jest uczeń, kolega ofiary ze szkoły, uczeń i/lub jego rodzice, opiekunowie prawni informują o zdarzeniu wychowawcę lub dyrektora szkoły.
2. Jeżeli do naruszenia prywatności ucznia dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice powinni skontaktować się bezpośrednio z policją i powiadomić o tym szkołę.
3. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć, w formie elektronicznej, dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania oraz dokonać zmian tych danych identyfikujących, które należą od ofiary.
4. W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę, a zamiarem jego działania było wyrządzenie ofierze szkody majątkowej lub osobistej, należy je zabezpieczyć i przekazać policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać powinna policja.
5. W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z pobudek wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo-edukacyjnych uzgodnionych z rodzicami.
6. Ucznia będącego ofiarą incydentu należy otoczyć, w porozumieniu z jego rodzicami/opiekunami prawnymi, opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy.
7. Jeśli kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła powinna zapewnić poufność działań.
8. Gdy kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze.

4. Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z internetu

Nadmierne, czyli obejmujące niekiedy niemal całą dobę korzystanie z zasobów internetu, gier komputerowych i portali społecznościowych przez dzieci (infoholizm).

1. Zagrożenie to stwierdza najczęściej rodzic lub opiekun prawny dziecka.
2. Nauczyciel w szkole powinien zainteresować się przypadkami dzieci nieangażujących się w życie klasy, a poświęcającymi wolne chwile na kontakt online lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy.
3. Wychowawca, pedagog szkolny ustalają skutki zdrowotne i psychiczne, jakie nadmierne korzystanie z zasobów internetu wywołało u dziecka.
4. Powiadomienie rodziców dziecka o zaistniałym problemie, jeżeli o tym nie wiedzą.
5. Podjęcie w porozumieniu z rodzicami dziecka dalszych działań, zmierzających do rozwiązania problemu z lub bez udziału specjalistów.

6. Otoczenie zindywidualizowaną opieką ucznia przez pedagoga szkolnego, wychowawcę klasy.
7. Jeśli świadkami problemu są inni uczniowie, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze.

5. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią

Zagrożenie obejmuje kontakty osób dorosłych z małoletnimi w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia dziecka do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności.

1. O problemie najczęściej informują szkołę rodzice lub opiekunowie prawni dziecka.
2. Szybkość, z jaką szkoła podejmie działania przeciwdziałaniu zagrożeniu, ma kluczowe znaczenie ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online.
3. Zidentyfikowanie i zabezpieczenie w szkole, w formie elektronicznej, dowodów działania dorosłego sprawcy uwiedzenia.
4. Bezwzględnie powiadomienie policji o wystąpieniu zdarzenia.
5. Wszelkie działania szkoły wobec dziecka powinny być uzgadniane z rodzicami/ opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.
6. Otoczenie opieką pedagoga szkolnego ucznia będącego ofiarą oraz ewentualnych świadków zdarzenia.
7. Rozmowę z ofiarą powinna przeprowadzić osoba, do której uczeń ma szczególne zaufanie. Uzyskane informacje o sprawcy należy przekazać policji.
8. Jeśli świadkami zdarzenia są inni uczniowie, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze.

6. Łamanie praw autorskich

Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich, jest użycie materiałów prawnie chronionych na stronach internetowych szkoły, poza zakresem dozwolonego użytku, przez jej pracowników bądź uczniów.

1. Zdarzenie może zostać zgłoszone w sposób nieformalny lub formalny (w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z policji lub prokuratury).
2. Zebranie informacji przede wszystkim o osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.).
3. Zebranie informacji, czy utwór faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku.
4. Zweryfikowanie wszystkich informacji podawanych przez zgłaszającego lub inne osoby.
5. Sprawdzenie, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.

6. Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być policja i prokuratura.
7. Szkoła powinna skupić się na swojej roli wychowawczej i edukacyjnej. Nie powinna wyręczać policji, prokuratury w ich rolach ani też wkraczać w ich kompetencje.
8. Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń, należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu.

7. Zagrożenie bezpieczeństwa technicznego sieci, komputerów i zasobów online

Do kategorii tych zagrożeń możemy zaliczyć: ataki przez wirusy, robaki, trojany, ataki na zasoby sieciowe, używanie łatwych do odgadnięcia haseł przez użytkowników, pozostawienie włączonych komputerów bez opieki, brak zabezpieczeń na wypadek braku energii elektrycznej.

1. Pracownik szkoły zgłasza zaistniały incydent osobie odpowiedzialnej za infrastrukturę cyfrową szkoły – informatykowi oraz dyrektorowi.
2. Zebranie dowodów i ich zabezpieczenie przez specjalistę w formie elektronicznej.
3. Identyfikacją sprawców zajmuje się specjaliści – informatycy.
4. W sytuacji, gdy incydent spowodował szkole straty materialne lub wiązał się z utratą danych, należy powiadomić policję, aby podjęła działania na rzecz zidentyfikowania sprawcy.
5. Jeśli sprawcami incydentu są uczniowie danej szkoły, o zaistniałej sytuacji należy powiadomić ich rodziców/ opiekunów, zaś wobec uczniów podjąć działania wychowawcze.
6. O incydencie należy powiadomić społeczność szkolną (uczniów, nauczycieli, rodziców) i zaprezentować podjęte działania związane z przywróceniem działania aplikacji i sieci komputerowej w szkole, jak i wychowawczo-edukacyjne wobec uczniów.
7. W przypadkach zaawansowanych awarii (np. wywołanych przez trojany) lub strat (np. utrata danych z e-dziennika) należy skorzystać z zewnętrznego wsparcia eksperckiego, skontaktować się z serwisem twórcy oprogramowania lub zamówić usługę w wyspecjalizowanej firmie.